

MICHAL DLOUHÝ

ČETNICKÉ PODPOVÍDKY

PRAGO LINE
EDICE OTISKY

PRAGO LINE

Autor a nakladatel děkují

Zdravotní pojišťovně Ministerstva vnitra ČR
za podporu při vydání této knihy

Michal Dlouhý

**ČETNICKÉ
PODPOVÍDKY**

Praha 2024

Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE

© JUDr. Michal Dlouhý, Ph.D., 2024
© Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE 2024

ISBN: 978-80-7517-059-0 - tištěná kniha
978-80-7517-060-6 e-pdf

Vážení přátelé, milí čtenáři,

je to tady. Nová kniha Michala Dlouhého je na světě. Už teď se nemožu dočkat, až se ponořím do stránek plných radosti i strasti ze života četníků. Jsou to živé příběhy lidí, kteří chránili naši bezpečnost, plnili si nadmíru zodpovědně svoje úkoly a pracovali, jak nejlépe uměli. Nečekal je lehký život, ale naopak úmorná dřina, kdy se museli potýkat se spoustou komplikací, jako bylo jejich vybavení, získávání autority mezi obyvatelstvem apod.

Z vyprávění Michala Dlouhého číší zaujatost pro práci četníků a maximální snaha popsat jejich život ze všech pohledů s důrazem na jejich vývoj. A dovolím si vypíchnout ještě jednu věc. Je to zaujatost četníků pro svou práci a oddanost zemi, ve které žili a které sloužili. A to je odkaz i do dnešní doby. Jedině poctivá každodenní práce, která dává smysl a kterou děláme rádi a s pocitem že nás baví nám pomáhá stát se mistrem svého oboru. V dnešní uspěchané době musíme být zvědaví a učentliví a jen tak se může z obyčejného pracovníka v jakémkoliv oboru stát špičkový odborník. Ale ani technicky a odborně skvěle zvládnuté řemeslo nestačí, není-li v něm přítomno osobní nasazení. Právě to odlišuje v konečném důsledku průměrné od tahounů, které každý kolektiv či tým potřebuje. Až do svého snažení vedle umu vložíte i srdce, můžete jít ostatním příkladem.

Co se táhne všemi příběhy jako červená nit je autorův pohled životního optimisty. Spravedlnost a řád, kterému jeho četníci sloužili, činí náš svět příjemným místem k životu. Mám rád knihy Michala Dlouhého mimo jiné i proto, že mi nabízejí dosud mi neznámé pohledy na dobu a lidi, kteří jsou nám velmi podobní. Doufám, že i vy budete mít po přečtení novinky Michala Dlouhého stejný pocit.

Přeji Vám příjemné čtení.

MUDr. David Kostka, MBA
generální ředitel ZP MV ČR

30.6. 1922

Šturm František

Směrnice,
vysvětlivky a pokyny
pro četníka,
konajícího bezpečnostní službu.

Vydal

vrchní strážmistr František Jurka.

(S povolením ministerstva vnitra.)

1922

J. Gusek, nakladatelství v Kroměříži,
knihkupectví a knihtiskárna,
sklad tiskopisů pro četnictvo čs. státu.

PÁR ŘÁDKŮ ÚVODEM

Byl-li v obvodu četnické stanice spáchán nějaký trestný čin nebo bylo-li podezření takového činu, musel se velitel četnické stanice, jakmile o tom obdržel zprávu, bez ohledu na velikost trestného činu a na škodu jím způsobenou ihned sám odebrat na místo činu nebo tam odeslat hlídku. O tom, má-li velitel četnické stanice pátrání osobně vést nebo tento důležitý úkol svěřit podřízeným četníkům, rozhodovala závažnost případu a služební poměry ve staničním služebním obvodu.

Úkolem četníka bylo odhalit a objasnit trestné činy, zjistit, vypátrat a zadržet pachatele a jejich pomocníky, zjistit, jak dalece byli na trestném činu účastni, a konečně vypátrat zcizený majetek nebo zamezit vzniku škody.

Při tom mohl četník v případě nebezpečí z prodlení provést i bez přítomnosti soudní osoby ohledání místa trestného činu, vykonat domovní prohlídku a nepřísežně vyslechnout osoby, o kterých se lze domnívat, že by mohly podat vysvětlení o spáchaných trestných činech.

Protokoly o těchto úkonech sepsané musely být ihned zaslány příslušnému vyšetřujícímu soudci.

V případě pověsti o trestném činu bylo třeba vyslechnout osoby, které pověst šířily, a sledovat ji až k jejímu samému prameni a přesvědčit se, zda se na něčem zakládá či nikoliv, aby mohlo být buď zavedeno trestní řízení proti určité osobě, anebo takové podezření odloženo ad acta.

Slovo „podpovídka“ poprvé užil spisovatel Karel Čapek k označení velmi krátké povídky obsahující pouze pointu. Přesně taková je i kopa četnických podpovídek, časově zasazených do doby Čapkových Povídek z jedné kapsy a Povídek z druhé kapsy. Jednotlivé podpovídky vycházejí ze skutečných případů a událostí, se kterými se setkávali četníci během výkonu své náročné služby.

JUDr. Michal Dlouhý, Ph.D.
vrchní policejní rada v. v.
www.cetnik-michal-dlouhy.cz

USVĚDČEN PO SEDMNÁCTI LETECH

Na konci měsíce dubna roku 1919 se na četnickou stanici Černá Hora v politickém okrese Boskovice na Moravě donesla zpráva o pohřešování svobodné dělnice a matky tří nemanželských dětí Marie Skácelové.

Velitel četnické stanice vrchní strážmistr I. třídy Robert Dřímál do tazováním mezi obyvateli Černé Hory zjistil, že 35 roků stará Marie Skácelová byla naposledy spatřena v pátek 25. dubna 1919, když o 22. hodině večer odešla z domova spolu s rolnickým synkem Jaroslavem Bílkem.

O Skácelové se veřejně vědělo, že byla v jiném stavu, a také to, že udržovala milostný poměr s pouze 18 roků starým Jaroslavem Bílkem rovněž z Černé Hory.

Z toho důvodu vedly první kroky velitele četnické stanice do usedlosti Bílkových. Nejmladší Bílek musel, ač nerad, přiznat, že s pohřešovanou milostný poměr, zejména k nelibosti jeho děda, skutečně udržoval, i to, že jejich milování nezůstalo bez následků. Dle jeho sdělení ale Skácelová po společné večerní procházce odešla neznámo kam, aniž by se s ním rozloučila nebo pro něho zanechala nějaký vzkaz.

Na všechny četnické stanice na Moravě byl rozeslán pátrací oběžník a pohřešování bylo postupně uveřejněno i v Policejním oznamovateli vydávaném policejním ředitelstvím v Brně pro oblast Země moravské a následně i v Ústředním policejním věstníku vydávaném policejním ředitelstvím v Praze pro oblast celého státu.

Pátrání po pohřešované však zůstalo bez sebemenšího výsledku. Ačkoliv byl Jaroslav Bílek silně podezírán, nemělo četnictvo proti němu sebemenší důkaz. Přesto jak pátrání po pohřešované, tak důvodně podezřelém Bílkovi vrchní strážmistr I. třídy Dřímál věnoval i nadále pozornost.

V rodině Bílkových však po několika týdnech došlo k jiné události. Hospodář a děd Jaroslava Bílka spáchal sebevraždu oběšením. Co bylo jejím důvodem se nepodařilo pořádně zjistit. Zdali to byla hanba, která na rodinu padla tím, že jeho vnuk přivedl o mnoho starší ženu a matku tří nemanželských dětí do jiného stavu, nebo jeho zhoršující se zdravotní stav projevující se příznaky šílenství zůstalo tajemstvím.

Až počátkem prosince roku 1935 byly v lese u obce Býkovice neda-
leko Černé Hory náhodnými chodci objeveny na břehu potoka lidské
kosti.

Ohledáním místa nálezů přivolanou četnickou pátrací stanicí v Brně
a soudní komisí od okresního soudu v Blansku bylo zjištěno, že se jedná
o kostru ženy, ležící v zemi přibližně patnáct až dvacet let. Mrtvola byla

zakopána nedaleko potoka a poté, co voda odplavila břeh, objevila se její kostra.

Podrobným zkoumáním na lékařské fakultě Masarykovy university bylo zjištěno, že se jednalo o ženu ve věku třiceti až čtyřiceti let, které na levé čelisti chybějí dvě poslední stoličky.

Srovnáním s evidencí pohřešovaných osob vedenou brněnskou pátrací stanicí bylo zjištěno, že se s největší pravděpodobností jedná o pozůstatky od roku 1919 pohřešované Marie Skácelové z nedaleké Černé Hory. Právě Skácelové chyběly na levé čelisti dvě poslední stoličky.

Pátek 13. prosince 1935 byl pro tehdy již 35 roků starého ženatého obchodníka s koňmi Jaroslava Bílka opravdu smolným. Byl zatčen ve svém současném bydlišti v Brně na Pražské ulici brněnskou pátračkou, právě ve věku, jakého se dožila jeho oběť Marie Skácelová.

Poté, co byl Bílek přiveden na místo, kde byla před několika dny nalezena kostra ženy, přiznal se při výsledku vedeném velitelem pátračky vrchním strážmistrem Františkem Muzikářem k vraždě své milé. Byl dodán do vyšetřovací vazby ve věznici krajského soudu v Brně.

S mnohem starší Skácelovou udržoval milostný vztah, který po čase nezůstal bez následků. Aby si ji jako svobodnou matku tří nemanželských dětí nemusel vzít nebo jí platit alimenty, tak ji na nátlak svého děda vylákal do lesa a zde ji zastřelil. Jeho děd jel s bryčkou za nimi a zpovzdálí je sledoval. Po vraždě naložili mrtvolu na bryčku a děd sám ji zavezl na jemu neznámé vzdálené místo do lesa, kde ji nejprve pouze ukryl a později za pomoci čeledína na jemu neznámém místě zakopal.

Kromě toho uvedl, že poté, co mu děd vyhrožoval, že pokud se jí nezbaví sám, tak že ho sprovodí ze světa, že po něm ani pes neštěkne, se jí nejprve snažil otrávit arzenem, ale vzhledem k tomu, že se mu to stále nedařilo, tak jej děd donutil, aby milou zastřelil a tím se jí jednou provždy zbavil.

Děd byl proto poté trápen výčitkami a ty ho dovedly až ke spáchání sebevraždy oběšením.

Po několika letech zemřel i jejich čeledín František Moudrý, znající místo, kde bylo tělo zavražděné zakopáno.

Až po dlouhých sedmnácti letech byl Jaroslav Bílek díky nálezu zbytků těla jeho oběti usvědčen ze zločinu úkladné vraždy spáchané na jeho milé.

ČETNÍKŮV ZACHRÁNCE

Strážmistr Emil Kaps zařazený na četnické stanici v okresním městě Fryštát ve Slezsku byl vůdcem služebního psa. S fenou německého ovčáka drobného vzrůstu jménem Asta vykonával strážmistr Kaps v případě potřeby službu v celém obvodu okresního soudu ve Fryštátě.

Velitel fryštátské četnické stanice vrchní strážmistr Jan Wariš předepisoval strážmistru Kapsovi všechny noční, ale i většinu denních služeb právě s jeho služebním psem Astou.

Dne 27. září 1922 přistihl strážmistr Kaps při denní obchůzce neda-leko nádraží ve Fryštátě podezřelého muže, který po spatření četníka zrychlil svůj krok směrem ke trati Fryštát – Ráj.

Proto jej strážmistr dostihl a požádal jemu neznámého muže o pro-kázání totožnosti. Kromě toho, že dotazovaný muž uváděl nespolehlivé údaje, upoutalo četníkovu pozornost to, že se dotyčný velmi zvláště choval, a zejména to, že jeho zrak byl neustále upřen na služebního psa Astu.

Vzhledem k těmto skutečnostem přistoupil strážmistr Kaps k pro-vedení osobní prohlídky, při které našel v náprsní kapse mužova kabá-tu automatickou pistoli značky Walther model IV, ráže 7,65 milimetru

s osmi náboji v zásobníku a v další z kapes objevil elektrickou svítilnu a pišťalku.

To již byl důvod k mužovu zadržení, jelikož v poslední době došlo ve fryštátském politickém okrese k několika loupežným přepadením střelnými zbraněmi ozbrojenými lupiči.

Jelikož zadržený nebyl schopen vysvětlit důvod své přítomnosti ve Fryštátě, jakož i potřebu nošení ostře nabitě střelné zbraně, elektrické svítilny a pišťalky, domníval se strážmistr Kaps, že se jedná právě o jednoho z členů lupičské tlupy, po které četnictvo v celém politickém okrese doposud delší dobu neúspěšně pátralo.

O zadržení podezřelého muže a jeho dodání do věznice okresního soudu, sídlícího v těžce budově, ihned velitel četnické stanice vrchní strážmistr Wariš informoval fryštátského okresního četnického velitele nadporučíka výkonného Otu Demela, majícího kancelář ve druhém patře budovy.

Okresní četnický velitel v zadrženém zjistil jemu osobně dobře známého a pro loupeže a krádeže již opakovaně trestaného Karla Wachtarczyka ze Stonavy, a proto se osobně ujal řízení dalšího pátrání.

Při důkladném výslechu nadporučík Demel Wachtarczykovi dokázal, že veškeré jím doposud uváděné údaje jsou nepravdivé.

Následovalo provedení konfrontace s jedním z přepadených, místním obchodníkem Löwensteinem, který s určitostí poznal Wachtarczyka jako jednoho z lupičů, kteří jej před časem přepadli a oloupili.

Až teprve nyní Wachtarczyk doznal, že je skutečně členem početné lupičské tlupy, která z Horního Slezska v Polsku dochází na území Československé republiky za účelem páchání loupeží a krádeží a po spáchání činu zase prchá zpět do Polska.

Dalším pátráním bylo zjištěno, že se jedná o čtrnáctičlennou tlupu, jejímiž členy byli většinou českoslovenští státní příslušníci stíhaní zatykači vydanými československými soudy, kteří po ukončení plebiscitu ve Slezsku uprchli do Horního Slezska, kde se mimo jiné účastnili tamního povstání.

Členům této lupičské tlupy bylo dokázáno spáchání čtyř loupeží a jeden pokus loupežného přepadení, při kterém dokonce hodili prchající lupiči po svých pronásledovatelích ruční granát, který zranil dvě osoby těžce a jednu lehce.

Porotou v Moravské Ostravě byl v říjnu roku 1924 Karel Wachtarczyk odsouzen na dvanáct roků těžkého žaláře a další členové lupičské tlupy zatčení v Polsku byli odsouzeni čtyři na pět roků, jeden na tři roky, jeden na jeden a půl roku a jeden na jeden rok těžkého žaláře.

Velmi zajímavou byla výpověď lupiče Emila Zorychty ze Žibřidovic v Polsku, který uvedl, že dne 27. září 1922 se s Wachtarczykem a třemi dalšími členy tlupy zúčastnil loupežné výpravy do Fryštátu za účelem oloupení místního obchodníka Scheina a poté občana Josefa Moskvy ve Stonavě. Za stodolami ve Fryštátě čekali na Wachtarczyka, který zůstal někde pozadu, a byli ze vzdálenosti třiceti kroků svědky, jak četník se psem zadržel Wachtarczyka, prováděl jeho osobní prohlídku a poté jej odváděl k soudu. Při tom se radili, jak Wachtarczyka osvobodit, avšak netroufali si napadnout četníka, neboť se obávali psa, který ho doprovázel.

Z uvedeného případu bylo zřejmé, že i drobná fena Asta zachránila strážmistra Kapse od napadení skupinou nebezpečných a ozbrojených lupičů.

SMOLNÝ DEN

Strážmistr František Dvořák z četnické stanice v okresním městě Kutná Hora v Čechách byl na základě své žádosti zařazen do I. kursu pro výcvik policejních psů v Nových Hradech v jižních Čechách. Byl totiž majitelem soukromého psa, německého ovčáka jménem Riga.

Po úspěšném absolvování kursu bylo dnem 9. května 1923 výnosem ministerstva vnitra číslo 27.500/13-1923 schváleno používání služebního psa Riga ve službě pátrací a kutnohorská četnická stanice byla zřízena jako četnická stanice s policejním psem, neboť majitel psa strážmistr Dvořák se zavázal, že propůjčí bez výhrady svého psa k dispozici pro bezpečnostní službu v celém obvodu okresního soudu v Kutné Hoře.

Ministerstvo vnitra uzavřelo s První českou vzájemnou pojišťovnou v Praze II, Spálené ulici číslo 24 pojistkou číslo 61.226 smlouvu o pojištění proti škodám způsobeným policejními psy.

Dne 11. září 1923 byl strážmistr Dvořák velitelem kutnohorské četnické stanice vrchním strážmistrem Stanislavem Francem na základě dožádání sousední četnické stanice Suchdol vyslán, aby se služebním policejním psem Rigou pátral po pachatelích krádeže drůbeže ke škodě

rolníka Josefa Semeráda z obce Mezholezy.

Vzhledem k tomu, že usedlost Semerádových byla doslova uprostřed návsi a z jedné strany sousedila s často používanou polní cestou, bylo strážmistru Dvořákovi ihned po příchodu na místo jasné, že naděje na úspěšné použití služebního psa je doslova minimální.

Přesto uvedl služebního psa Rigu u vykradeného kurníku na stopu pachatelů krádeže. Pes Riga stopu navěštil, ale vypracoval ji, jak jeho pán ostatně předpokládal, pouze doprostřed návsi a zde ji ztratil. Opakované pokusy o navěštění stopy pachatele přerušené pohybem většího počtu osob po návsi byly neúspěšné.

Stejně tak zůstalo neúspěšné pátrání velitele suchdolské četnické stanice vrchního strážmistra Václava Havlíčka po pachateli krádeže v okolních obcích.

Více než sedm kilometrů dlouhou cestu zpět do Kutné Hory využil strážmistr Dvořák ke zdokonalování dovedností psa Rigy a nechal jej aportovat hozené předměty.

Po návratu na četnickou stanici vypustil strážmistr Dvořák navolno Rigu do staniční zahrady, aby se vyběhal a vyprázdnil, a sám se odebral do staniční kanceláře zpracovat zápis o vykonané službě do své služební

knížky a záznam o negativním výsledku pátrání do staniční služební knihy.

Hlášení o negativním výsledku pátrání přijal staniční velitel vrchní strážmistr Franc se značnou nelibostí.

Když se strážmistr Dvořák vracel do staniční zahrady, uviděl, jak se pes Riga znenadání rozběhl ke zde přítomnému strážmistru Augustinu Paulišovi, který se na zahradě za přecházení z jednoho konce na druhý učil, a chytil jej zuby za kalhoty a tyto na přední straně nad kolenem roztrhl. Na kalhotách strážmistra Pauliše vznikla po Rigových zubech díra 16 centimetrů široká a 21 centimetrů dlouhá. K žádnému, byť se-bemenšímu zranění strážmistra Pauliše ale nedošlo. Jelikož se jednalo o téměř nové a ještě plně použitelné kalhoty služebního stejnokroje, požadoval strážmistr Pauliš jejich náhradu ve výši 180 Kč.

Následně musel strážmistr Dvořák zpracovat pro Zemské četnické velitelství pro Čechy stanovenou Zprávu o poškození cizího předmětu způsobeném služebním policejním psem Rigou, ve které musel dopodrobna popsat, jak k události došlo, dále uvedl, že pes Riga není kousavý, ale spíše hravý, a že doposud neublížil jak cizí, tak ani známé osobě a tím pádem jeho majitel nemohl předvídat, že by pes mohl něco podobného spáchat. Kromě toho uvedl, že pes Riga zná všechny četníky zařazené na zdejší četnické stanici. Tím pádem se nedalo jak majitelem, tak ani poškozeným strážmistrem Paulišem vzniku škody nikterak zabránit, neboť nikdo nemohl předvídat, že by pes něco podobného mohl spáchat. Zřejmě byl z předchozího pátrání a následně prováděného výcviku rozvášněn. K události došlo asi hodinu po návratu do četnických kasáren, přičemž pes byl i ve staniční kanceláři, kde se mimo velitele četnické stanice nacházel i strážmistr Pauliš. Vzhledem k tomu, že pes nejevil žádné známky rozvášněnosti, nebyl tudíž důvod opatřit jej náhubkem.

Současně s tím zpracoval strážmistr Dvořák na předepsaném formuláři i Zprávu o poškození cizího předmětu pro První vzájemnou pojišťovnu v Praze.

Po smolném dni strávil strážmistr Dvořák výše uvedeným úřadováním ještě celý následující den. Následně se ke zprávě musel vyjádřit velitel četnické stanice vrchní strážmistr Franc, který potvrdil, že na vzniku škody nenese nikdo vinu a že služební pes skočil po strážmistru Paulišovi z hravosti, zřejmě rozvášněn z předchozího pátrání

a výcviku. Poté kutnohorský okresní četnický velitel kapitán výkonný Josef Houkal uvedl, že hlášení strážmistra Františka Dvořáka je pravdivé a že policejní pes Riga doposud žádných zlých vlastností nejevil a že kalhoty strážmistra Augustina Pauliše byly v dobrém a potřebném stavu a že nyní jsou pro četníka nepotřebné. Naproti tomu velitel četnického oddělení v Čáslavi kapitán Alois Stiburek vrátil hlášení k doplnění, čímž zdůvodňoval jeho opoždění. Jako příčinu události spatřoval nesprávné jednání s policejním psem na četnické stanici, neboť se nejedná o kousavost psa, nýbrž o skutečnost, že si se psem hrají kromě jeho vůdce i ostatní četníci na stanici, nechají ho na sebe skákat a chňapat po sobě. Je totiž nemyslitelné, aby pes chtěl kousnout četníka, kterého dobře zná a s nímž se ustavičně stýká. Jedná se tudíž o hravost psa. Tento nesprávný postup velitel četnického oddělení vytknul jak vůdci psa, tak i veliteli četnické stanice a nařídil okresnímu četnickému veliteli, aby na výcvik a jednání se psem co nejpilněji dohlížel a shledá-li další nepřístojnosti, zakročil přísně proti viníku.

Nadřizený exponovaný četnický štábní důstojník v Hradci Králové podplukovník Rudolf Brich se pouze přiklonil k názoru velitele četnického oddělení. Stejně tak za Zemské velitelství četnictva pro Čechy konstatoval v zastoupení zemského četnického velitele jeho náměstek podplukovník Josef Šustr a doplnil, že mužstvo na jednotlivých četnických stanicích bude vhodně poučeno, aby se takové případy neopakovaly. To vše vzal dne 5. října 1923 na vědomí generální velitel četnictva generál Karel Vyčítal.

Završením všeho bylo rozhodnutí ministerstva vnitra, které dne 1. prosince 1923 vzalo hlášení na vědomí a výnosem číslo 69.589/13-1923 rozhodlo, že pes Riga byl vymazán ze seznamu služebních policejních psů, bylo zrušeno jeho pojištění a četnická stanice s policejním psem v Kutné Hoře, kde byl umístěn, byla zrušena.

Po několika měsících vydalo ministerstvo vnitra výnos číslo 24.577/13-1924 ze dne 29. dubna 1924 nabádající v souvislosti s policejními psy k opatrnosti na četnických stanicích, aby v přítomnosti cizích osob na četnické stanici byl policejní pes uvázan nebo opatřen náhubkem, zejména v případech, pokud je o něm známo, že je prudkého temperamentu. Jednalo se o reakci na případ, kdy na jedné četnické stanici pokoušel policejní pes zde držený jistou osobu.